

Stadsdorpen Amsterdam zijn een initiatief door en voor bewoners

En dat begon allemaal met Jacques Allegro, die in 2009 tijdens een studiereis naar de Verenigde Staten kennismakte met het principe van stadsdorpen. Een systeem dat aan de andere kant van de grote plas al langer bestond en dat volgens Jacques in Amsterdam ook wel eens zou kunnen aanslaan. Zo ontstond in 2010 op initiatief van Jacques stadsdorp Zuid. En terwijl de inkt van de oprichtingspapieren nog nat was, werd al meteen gekeken of er niet meer plekken in de stad geschikt waren om een stadsdorp op te richten. En dan is het handig om een soort van overkoepelend orgaan te hebben. Om ervaringen met elkaar uit te wisselen, zodat niet elke keer het wiel opnieuw moet worden uitgevonden. Dat resulteerde in 2013 in het Netwerk Amsterdamse Stadsdorpen (NAS).

"We begonnen met vijf stadsdorpen en daar kwamen er elk jaar wel weer een paar bij. Met een piek in het oprichtingsjaar 2013, toen werden er in één jaar negen bijgeschreven en een jaar later nog eens zeven", kijkt Peter Zijlema van het NAS terug op die periode. "In de jaren daarna vertoont het aantal nieuwe stadsdorpen een golvende beweging, maar inmiddels zitten op een totaal van 35 stadsdorpen in Amsterdam en omstreken." Opvallend is dat stadsdeel Noord – toch een gebied dat om razend tempo verstedelijkt, uitbreidt en waar het inwonersaantal razendsnel groeit – er nog geen stadsdorp te vinden is. "Maar geografisch gezien", vervolgt Peter, "De stadsdorpen bedekken nu een derde van de stad. Dus als je het zo bekijkt, is er nog voldoende ruimte voor nieuwe stadsdorpen."

Vershillend

In een stad met 180 verschillende nationaliteiten en ruim 930.000 inwoners – de metropoolregio Amsterdam telt bijna anderhalf miljoen inwoners – is het voor te stellen dat er bijna net zo veel verschillende meningen zijn als inwoners en nationaliteiten. De stadsdorpen die Amsterdam kent, zijn stuk voor stuk dan ook verschillend, weet Peter. "De organisatie is in elk stadsdorp anders – de een werkt professioneler dan de ander – en je ziet ook verschillende doelstellingen en een andere focus. Ook de grootte en de samenstelling van de stadsdorpen lopen uiteen."

In het verlengde daarvan is de meest ideale samenstelling van een stadsdorp een paar honderd leden. Dan vind je, zegt Peter, altijd wel twintig tot dertig buurtbewoners die iets willen doen, iets organiseren. Op die manier is de boel ook

Wel eens van gehoord, stadsdorpen? Amsterdam telt er maar liefst 35, waarvan zes in stadsdeel Zuid. Wat het is? Een buurtschap om de saamhorigheid en de sociale cohesie in de buurt te vergroten. 'De vrijheid en het bruisende van de stad, de betrokkenheid en kleinschaligheid van een dorp' is het motto.

goed draaiende te houden. Als je veel kleiner bent, dan leunt het vaak maar op enkele mensen. Dat

stadsdorpen die iets doen voor de omgeving waarin ze wonen, bijvoorbeeld opruimen. De een doet

Initiator Jacques Allergo maakt in Amerika kennis met het principe stadsdorpen en dat leek hem voor Amsterdam ook wel wat

is veel te kwetsbaar. En als het nog groter wordt. Dan loop je het risico dat het een beetje anoniem wordt. "Dus het geheim zit meer in meer stadsdorpen naast elkaar dan dat de bestaande stadsdorpen per se groter moeten worden. Dat past ook niet zo goed bij wat het moet zijn. Het moet juist kleinschalig van opzet zijn."

Het doel van elk stadsdorp, gaat Peter verder, is nabuurschap in de buurt te creëren. "En dat begint eigenlijk altijd met één ding, dat je je burens leert kennen. Er zijn natuurlijk heel veel mensen die al jaren in een buurt wonen, maar ook veel nieuwkomers. Soms kennen mensen wel het gezicht kennen, maar hebben ze verder geen flauw idee. Veel stadsdorpen organiseren dan ook sociale activiteiten, die mensen samen kunnen doen. Bijna elk stadsdorp heeft een stadsdorpborrel. Buurtbewoners gaan eten met elkaar, samen wandelen of naar de bioscoop."

Maar het gaat wel verder. "Er zijn

samen muziek te maken of kunstenaars uit de wijk iets voor de buurt laten creëren. Buurtbewoners die historische rondleidingen geven of lezingen geven over de geschiedenis van de wijk. Zodat mensen te weten komen en antwoord krijgen op de vraag 'in welke en wat voor soort buurt woon ik eigenlijk'.

Op sleeptouw

Het Netwerk Amsterdamse Stadsdorpen focust zich als organisatie meer op de 'bestuurders' en oprichters van een stadsdorp. "De eerste acht jaar waren heel sterk gericht op uitwisseling van ervaringen, maar sommige stadsdorpen hadden de behoefte aan iemand die ze op sleeptouw kon nemen. Niet alleen begeleiden we mensen die een stadsdorp willen oprichten. Soms huren we sprekers in die verstand hebben van bepaalde onderwerpen en geven ook workshops aan de hand van thema's; hoe benader je buurtbewoners, maak je folders en hoe zet je nu goede communicatie met buurtbewoners op. Maar ook vragen over het gebruik van sociale media en niet onbelangrijk: het werven van vrijwilligers."

En 'van levensbelang' voor de stadsdorpen. "Wederkerigheid... dat mensen niet alleen maar komen om een keer mee te doen met activiteiten, maar ook bereid zijn om iets terug te doen. Een mooi woord, waaraan wij toevoegen dat een stadsdorp alleen maar kan bestaan als je wat komt halen én dat je wat komt brengen. Dat hoeft niet

schaduwzijde en dat is dat er mensen zijn die zich daardoor verloren kunnen voelen, die wegzakken in eenzaamheid en dat is vooral bij ouderen vaak het geval. Een stadsdorp kan zorgen voor meer saamhorigheid en dat buurtbewoners elkaar beter leren kennen."

Bij NAS noemen ze dat 1 plus 1 is 3 bij stadsdorpen: je hebt én het voordeel van de stad én het voordeel van het dorp, op dezelfde plek. Er zijn veel mensen die het aanspreekt, van 'ja we moeten het uiteindelijk doen met elkaar'. En dan is het ook fijn dat je elkaar kent. En een beroep op elkaar kan doen als dat nodig is.

Toenadering

En daar zoekt ook de lokale overheid steeds meer toenadering tot de stadsdorpen. Peter: "De gemeente beseft dat er enorme uitdagingen op Amsterdam afkomen. De vergrijzing gaat heel hard. Er zijn steeds meer diensten op allerlei gebieden die het niet aankunnen. Gezondheidszorg, ouderenzorg, verpleeghuizen, buurthuizen ook. En de gemeente zegt wij kunnen dat niet meer alleen oplossen en de markt gaat dat ook niet doen. De enige oplossing is dat we samen met bewoners van de stad gaan kijken hoe kunnen we dit het hoofd bieden. En dat betekent dat de gemeente heel graag veel meer bewoners zelf regie wil geven. En ook geld wil geven daarvoor."

Voorbeeldje. Revalidatiecentrum Overtoom gaat de stad uit, omdat het wil uitbreiden en daarvoor is er op die locatie geen plek. Het pand is van de gemeente, maar die had daar nog geen nieuwe bestemming voor. Het stadsdorp kent veel oudere buurtbewoners die uit hun te grote huis willen, maar wel graag in de buurt willen blijven. Peter: "Er is een woonconferentie gehouden en daar zijn werkgroepen uit voortgekomen. Die samen met buurtbewoners en de gemeente kijken naar mogelijkheden voor ouderen om langer in de buurt te blijven wonen. Dat is niet zomaar geregeld. Maar het stadsdorp kan daar zeker een bijdrage aan leveren en doet dat ook. En mooi voorbeeld van samenwerking."

Meer weten over bestaande stadsdorpen of het zelf oprichten van een stadsdorp: www.netwerkamsterdamsestadsdorpen.nl

Doel van een stadsdorp is nabuurschap in de buurt creëren en dat begint met één ding, dat je je buurt leert kennen

wilt delen, de sta zo veel te groot is. In binnenbuurten gaat het ook om een boodschap doen voor de buurvrouw die ziek is of een buurman die een beroep op je kan doen als-ie naar het ziekenhuis moet bijvoorbeeld. Veel mensen voelen zich bezwaard om daarvoor familie in te schakelen en dan is een goede buur een uitkomst. Gewoon als het nodig is er voor elkaar zijn."

En wat te denken van de ontwikkeling van cultuur in de buurt door

op hetzelfde moment, of binnen een bepaalde tijd. Je mag best twee jaar lang iets halen en dan zeggen: 'Nu heb ik wat meer tijd om iets terug te doen.'

Kijk, zegt Peter dan. "Veel mensen willen in de stad wonen vanwege de vrijheid wege de vrijheid. Ik wil gewoon in een grote stad wonen. En dat is enerzijds vanwege de vrijheid, de reuring en het bruisen, de cultuur en alle mogelijkheden die een stad te bieden heeft. Maar er is ook een

